

Företagarombudsmannen

Den Nya Välfärden, Box 5625, 114 86 Stockholm, www.dnv.se

SLUTLIG BEDÖMNING

Ärendenummer: FO 2007-002

Datum: 2007-03-12

Utredare: Märten Hyltner

Utredning om hantering av serveringstillstånd

Företagarombudsmannen, en del av Den Nya Välfärden, verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige genom att utreda och uppmärksamma konkreta exempel på brister i företagarklimatet. Verksamheten leds på ideell basis av en styrelse bestående av företagare, ekonomer och publicister. Utredningar genomförs på eget initiativ eller efter anmälan. Anmälare kan vara företagare, politiker, journalister eller andra samhällsmedborgare som har reagerat på fall där företagande försväras på grund av brister i lagstiftning, föreskrifter eller myndighetsutövning.

Företagarombudsmannen har fått indikation på att kommuners tillståndsenheter, främst i Stockholmsregionen, tillämpar alkohollagen väl nitiskt och dels har återkallat serveringstillstånd som inte borde ha återkallats, dels har avslagit ansökningar om serveringstillstånd eller utökade serveringstider som inte borde ha avslagits. Ombudsmannen har därför på eget initiativ granskat ett antal fall. Denna utredning ingår i den granskningen.

Beskrivning av fallet

En restaurang i Sollentuna hade sedan 1988 serveringstillstånd mellan 11.00 och 01.00. På dagtid bedriver restaurangen omfattande lunchservering och kvällstid har gäster möjlighet att boka in sig för middag, både privatpersoner och företag. Restaurangen är belägen i ett område där närboende saknas. Störningar kan därför inte uppkomma. På grund av gästers önskemål om längre öppettider ansökte restaurangen om förlängt serveringstillstånd med en timme till 02.00 istället för 01.00.

Polismyndigheten i Stockholms län hade inte någon erinran mot ansökan i sak och socialtjänstkontoret (kommunens tjänstemän) föreslog att socialnämnden (kommunens politiker) skulle bevilja restaurangens ansökan om serveringstillstånd mellan 11.00 och 02.00. I beslut den 14 februari 2006 (dnr § 16/2006) avslag dock Socialnämnden i Sollentuna kommun restaurangens ansökan och angav som skäl att beslutet fattats i enlighet med socialnämndens policy.

Gällande reglering samt policy

Enligt 7 kap. 9 § alkohollagen (1994:1738) får serveringstillstånd vägras om serveringen kan befaras medföra olägenheter från alkoholpolitisk synpunkt.

I 6 kap. 4 § alkohollagen stadgas att om inte tillsynsmyndigheten (kommunen) beslutar annat får servering av spritdrycker, vin och starköl påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 01.00. Vid prövningen skall sådana olägenheter och risker som avses i 7 kap. 9 § särskilt beaktas. Serveringsställe skall vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

I Sollentuna kommuns riktlinjer för serveringstillstånd, reviderade den 1 oktober 2004, anges under punkten 4.2 att "[n]ormal sluttid är klockan 01.00 och gäller allmänt för serveringsställen. Socialnämnden kan dock besluta om senare sluttid för serveringsställen."

Företagarombudsmannens bedömning

Serveringstillstånd, och därmed möjligheten att servera alkohol till maten, är ofta en förutsättning för att en restaurangrörelse skall överleva. Vidare styrs restaurangens öppettider av vilka serveringstider tillståndsmyndigheten har beviljat.¹ Mot bakgrund av den stora betydelse serveringstillståndet och serveringstiderna generellt sett har för restaurangföretagare är det således viktigt för företagarklimatet i restaurangbranschen att kommunerna har en välvillig inställning till restaurangföretagarna då de behandlar ärenden som rör serveringstillstånd.

Av förarbeten till alkohollagen framgår att reglerna om serveringstider främst syftar till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning samt att reglerna utgör en inte oväsentlig del av den svenska alkoholpolitiken.² Enligt förarbetena skall därför sociala hänsyn ha klart företräde framför affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Enbart den omständigheten att en konkurrerande restaurang redan har erhållit utsträckt serveringstid kan således inte motivera bifall till en ansökning om utsträckning av serveringstider, utan kommunen måste som tillståndsmyndighet i varje enskilt fall bedöma riskerna för olägenheter i samband med en utsträckning av serveringstiden. Polismyndighetens och miljöförvaltningens yttranden skall tillmätas stor betydelse.

I förevarande fall hade polismyndigheten inte någon erinran mot ansökan i sak. Vidare ligger restaurangen i ett område där närboende saknas, vilket innebär att några störningar inte kan uppkomma. Några indikationer på andra olägenheter i fråga om ordning och

¹ Se 6 kap. 4 § alkohollagen

² Se prop. 1994/95, s. 97f

nykterhet eller särskild risk för människors hälsa förelåg inte. Enligt Företagarombudsmannens mening borde därför restaurangens ansökan om förlängt serveringstillstånd ha kunnat beviljas. Denna slutsats har även Länsrätten i Stockholms län kommit till.³

Att socialnämnden istället, utan att ha gjort en bedömning i det enskilda fallet, avslog ansökan med hänvisning till en kommunal policy, trots att det av kommunens riktlinjer för serveringstillstånd framgår att socialnämnden får besluta om senare serveringstid än 01.00, visar enligt Företagarombudsmannens mening på brister i företagarklimatet i Sollentuna kommun.

I bedömningen av förevarande ärende deltog Tommy Adamsson, Patrik Engellau, Lars I W Jansson, Edward Waller och Monica Werenfels Röttorp.

³ I dom den 10 maj 2006, mål nummer 9879-06, ändrade Länsrätten i Stockholms län socialnämndens beslut och beviljade restaurangen serveringstillstånd till 02.00